

Lóbab

A [lóbab](#) vagy takarmánybab értékes, régi kultúrnövény. Termesztésére főleg a mérsékeltébb klímájú területek alkalmasak. Európában nagyobb területen csak Németországban és Lengyelországban termesztik. Magyarországon régóta termesztik, de nagyobb arányú termesztése azonban a legutóbbi időkig nem tudott kibontakozni. Nagy fehérjetartalmú abrak- és zöldtakarmányozásra is alkalmas hüvelyes takarmánynövény. Magja fehérjében gazdag: nyersfehérjetartalma 26-28% körül van.

Magja a keverőüzemek fontos nyersanyaga lehet, amely mind a kérődzők, mind az egygyomrú állatok takarmányozására felhasználható. A takarmánytápokba keverve az import fehérjék (szójaliszt) részbeni helyettesítésére is alkalmas. Mindezek mellett még emberi táplálkozásra is felhasználható. A cukrász- és a sütőiparban kezd elterjedni. Nyugat-Európa egyes országaiban pedig zöldsézelékként vagy konzervként is használják. Termesztése hazánkban azért is figyelmet érdemel, mert a jövőben vetőmagexportja is számításba jöhet. Ezenkívül a talaj termékenységére gyakorolt hatása is jelentős; mint [hüvelyes](#), elég sok légköri nitrogént köt meg és nagyon jó elővetemény. Termőterülete egyelőre még kevés hazánkban. De mivel szükség van rá, megfelelő vetésterület alakítható ki, ha helyes területkiválasztással biztonságossá tesszük termesztését.

Rendszertan és biológiai jellemzés

A lóbab (*Vicia faba* L.) a bükkönyfélék (*Vicia*) nemzetségbe tartozik. Egyéves, tavaszi vetésű növény. Több változata és alakja van. A magnagyság szerint: nagy (var. major), közepes (var. equina) és kis magvú (var. minor) változata van. A kisebb magvúak az igénytelenebbek.

Gyökérzete - levélzet:

- Fejlett, mélyreható gyökérzete van, sok oldalgyökérrel.
- Szára merev, felálló és csupasz. A fajtától és környezettől függően 60-160 cm magas.
- Levélzete páratlanul, vagy párosan szárnyalt és a fajtára jellemző.
- A levelek és az egész növény szürkés-zöld színű.

Virágzat - hüvely - mag:

- Fürtvirágzat, amely 2-10 virágból áll.
- A legtöbb fajta virágszíne fehér és az evezőkön fekete, barna vagy liláspiros folt van.
- A virágok mézelők és nagyrészt öntermékenyülők.
- A hüvelyek fajtára jellemző alakúak, felállóak és 2-5 mag fejlődik ki bennük. Éréskor sötét barnák vagy feketék lesznek.
- A mag nagysága, színe fajtánként változó. (Zölde, sárgás vagy világos barna.) A hazánkban termesztett fajták ezermagtömege 500-700 g között van.

Fajtamegválasztás:

- A termőképességben azonos fajták bármelyike választható, de a körülményekhez jobban alkalmazkodó fajta termesztése biztonságosabb.
- Hozam: 2,9-3,7 tonna/ha

Éghajlat és talajigény, vetésváltás

Éghajlatigény:

- A lóbab vízigényes növény.
- Ezért csak nyirkos, páratelt, jó csapadékeloszlású vidéken természetesen.
- Melegigénye nem nagy, fényigénye közepes, így a mérsékelt és hűvösebb klímájú területeken is természetesen.
- A rövidebb tavaszi fagyokat is eltűri.
- Hazánkban főleg a Dunántúl déli és nyugati vidékeire való, de az öntözéssel az ország más területein is természetesen.

Talajigény:

- Csapadékos viszonyok között igénytelen a talajokra, de szélsőséges talajokon nem érdemes termeszteni.
- Általában a jó bűzatalajokon természetesen eredményesen.
- A közömbös és a gyengén lúgos talajok növénye.
- A savanyú talajokat nem szereti, itt kevés gyökérgümőt fejleszt és rossz a magkötése is.

Vetésváltás:

- Az előveteményekre nem igényes.
- Rendszerint két gabona közé kerül, mivel kitűnő előveteménye az őszi kalászosoknak.

Tápanyagellátás és trágyázás

Könnyebb talajokon meghálálja az istállótrágya utóhatását is, de a nitrogén túlsúlyra vigyázni kell, mert rosszul köt magot.

Műtrágyázás:

Figyelembe vehető a fajlagos tápanyagigény; 100 kg terméshez átlagosan 6 kg N, 2 kg P₂O₅ és 3 kg K₂O-t használ fel. Ez 11 kg vegyes [NPK-hatóanyag](#)nak felel meg. A gyakorlati tapasztalatok szerint ilyen nagy adagú műtrágyázásra nincs szükség, mert a légköri nitrogén megkötése és a gyökérszövet kiváló tápanyagfeltáró képessége miatt kevesebb is elég. Ezért a nagyobb arányú műtrágyázás csak gyenge talajokon jövedelmező. (Átlagos viszonyok közt 30-50 kg N, 50-70 kg P és 80-100 kg K javasolható hektáronként a lóbab alá.)

Talajelőkészítés

Mindenben azonos a többi tavaszi vetésű növény, főleg a hüvelyesek talajelőkészítésével.

Vetés

A jóminőségű vetőmagot az előkészítés során csávázni kell. Nagyon fontos a korai vetés; március közepén, ha csak lehet, el kell vetni. (4-6°C-on már csírázik.) A vetés mélysége a talaj állapotától függően 7-12 cm legyen.

Vetés mód és a vetőmagszükséglet:

Korábban a gyakorlatban többféle sortávolság volt. Jelenleg a gyakorlatban a dupla gabonasortávolságú (24 cm) vetés terjedt el. A vetőmagnennyiség a növény számtól: 500 ezer mag/ha (és a fajta vetőmag nagyságától függően 300-350 kg/ha vetőmag).

Ápolás és gyomirtás

A lóbab ápolása - fokozott növényvédelem mellett - a gyomok elleni védekezésből áll. A gyomok ellen pedig vegyszeres gyomirtással védekezhetünk. Káros gyomokat nem tartanak számon, de termés csökkentőnek vehetjük a disznóparéjt, a libatopfajokat, a muharféléket és a kakaslábfüvet.

Öntözés:

Vízigénye a virágzás és a magkötés idején a legnagyobb. Szükség szerint 3-4 alkalommal - 30-40 mm vízzel - célszerű megöntözni.

Betegségei

- A fuzáriumos gyökérrothadás, a levél- és hüvelyfoltosság, a rozsdá és a mozaikvírus kártevői, a fekete levéltetű és a zsiszik.

Betakarítás és tárolás

Betakarítás:

A lóbab július végén, augusztus elején, öntözve valamivel később, augusztus közepén érik. Akkor aratható, amikor a felső hüvelyek is feketék, a magvak kemények és a levelek nagy része már lehullott. Aratására legmegfelelőbb a - hüvelyesek aratására átalakított - egymenetes kombájnos aratás. Vetőmag aratásakor, a magsérülések elkerülése végett, ajánlatos az aratást hajnalban végezni.

Tárolás:

Mivel a magvak nedvességtartalma 13-16% körül van aratáskor, ezért nincs mindig szükség szárításra. Szellős helyen, vékonyan terítve, majd zsákokban is tárolható, de tárolás előtt zsiszikteleníteni kell a lóbabot.

Forrás: Szántóföldi növénytermesztés tan